

<https://doi.org/10.30836/igs.1025-6814.2024.1.291643>
УДК 55(092)

Пам'яті знаної української вченої, стратиграфа-мікропалеонтолога Діни Маркіянівни П'яткової (20 січня 1932 – 17 травня 2023)

Ю.Б. Доротяк*, Ю.В. Клименко, І.С. Супрун

Інститут геологічних наук НАН України, Київ, Україна

E-mail: dorotyak78@gmail.com;
yulia_k77@ukr.net; suprun_is@ukr.net

*Corresponding author /
Автор для кореспонденції:
Yu.B. Dorotiak, dorotyak78@gmail.com

In memory the well-known Ukrainian scientist, stratigrapher-micropaleontologist Dina Markiiianivna Pyatkova (January 20, 1932 – May 17, 2023)

Yu.B. Dorotiak*, Yu.V. Klymenko, I.S. Suprun

Institute of Geological Sciences of the NAS of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Received / Надійшла до редакції:
27.11.2023

Received in revised form /
Надійшла у ревізованій формі:
30.01.2024

Accepted / Прийнята:
01.03.2024

Keywords: biography; Jurassic deposits; stratigraphy; palaeontology; foraminifera.

Ключові слова: біографія; юрські відклади; стратиграфія; палеонтологія; форамініфери.

The article is dedicated to Dina Markiiianivna Pyatkova, a well-known scientist and researcher in the field of stratigraphy and paleontology, candidate of geological and mineralogical sciences, senior researcher of the department of stratigraphy and paleontology of Mesozoic sediments of the Institute of Geological Sciences of the National Academy of Sciences of Ukraine. The main facts from the biography of Dina Markiiianivna Pyatkova, her research activities, main achievements and most important scientific publications are highlighted.

Стаття присвячена Діні Маркіянівни П'ятковій – відомій вченій та дослідниці в галузі стратиграфії і палеонтології, кандидату геолого-мінералогічних наук, старшому науковому співробітнику відділу стратиграфії і палеонтології мезозойських відкладів Інституту геологічних наук НАН України. Висвітлено основні етапи життя з біографії Діни Маркіянівни П'яткової, її науково-дослідницька діяльність, головні здобутки та найважливіші наукові публікації.

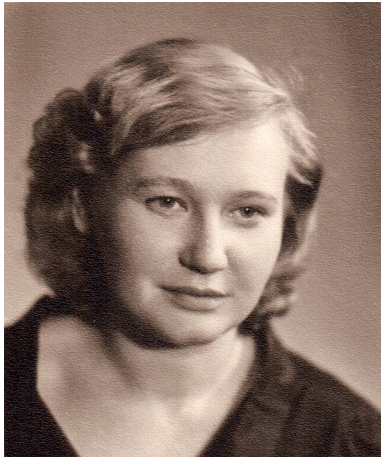
© Видавець Інститут геологічних наук НАН України, 2024. Стаття опублікована за умовами відкритого доступу за ліцензією CC BY-NC-ND (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

© Publisher Institute of Geological Sciences of the NAS of Ukraine, 2024. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

Ц и т у в а н н я : Доротяк Ю.Б., Клименко Ю.В., Супрун І.С. Пам'яті знаної української вченої, стратиграфа-мікропалеонтолога Діни Маркіянівни П'яткової (20 січня 1932 – 17 травня 2023). *Геологічний журнал*. 2024. № 1 (386). С. 105–114. <https://doi.org/10.30836/igs.1025-6814.2024.1.291643>

Citation: Dorotiak Yu.B., Klymenko Yu.V., Suprun I.S. In memory of the well-known Ukrainian scientist, stratigrapher-micropaleontologist Dina Markiiianivna Pyatkova (January 20, 1932 – May 17, 2023). 2024. *Geologičnij žurnal*, 1 (386): 105–114. <https://doi.org/10.30836/igs.1025-6814.2024.1.291643>

17 травня 2023 р. пішла з життя Діна Маркіянівна П'яткова – відома українська вчена, стратиграф-мікропалеонтолог, кандидат геолого-мінералогічних наук, старший науковий співробітник відділу стратиграфії і палеонтології мезозойських відкладів Інституту геологічних наук Національної академії наук України.

Діна Маркіянівна П'яткова. Фото з родинного архіву Г.М. П'яткової

Dina Markiyaniivna Pyatkova. Photo from the family archive of H.M. Pyatkova

Д.М. П'яткова – яскрава представниця мікропалеонтологічної школи академіка П.А. Тутковського, учениця відомої вченої, доктора геолого-мінералогічних наук, професорки Ольги Костянтинівни Каптаренко-Черноусової, фахівець із стратиграфії юрських осадових басейнів Перитетису та з палеонтології, біостратиграфії і палеогеографії юри України за форамініферами.

Діна Маркіянівна П'яткова (Здибко) народилася 20 січня 1932 р. у м. Богуслав Київської області у родині робітників. У 1936 р. вона разом з батьками переїхала до Києва. Під час Другої світової війни (1942–1945) Діна Маркіянівна з матір'ю Анастасією Давидівною Здибко та молодшим братом Володимиром проживали у с. Медвин Богуславського (нині Білоцерківського) району Київської області. Батько Діни Маркіянівни, Маркіян Васильович Здибко, з початком війни пішов на фронт (1941–1945). В серпні 1946 р. родина повернулася з евакуації до м. Київ. У 1951 р. після закінчення київської середньої школи № 98 Діна Маркіянівна вступила на геологічний факультет Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка. В одній групі з нею навчалися майбутні відомі вчені-геологи, доктори геолого-мінералогічних наук В.М. Семененко та А.Я. Радзівілл. Також її однокурсниками були Д.П. Хрущов, Н.Н. Цихоцька та ін. У 1956 р. Д.М. Здибко успішно закінчила університет та здобула кваліфікацію інженера-геолога за спеціальністю «геологічна зйомка і пошуки родовищ корисних копалин».

Трудова діяльність Діни Маркіянівни розпочалася майже одразу після закінчення навчання – у серпні 1956 р. За розподілом її було направлено у Кадзанчадську партію Бозшекульської експедиції Північно-Казахстанського геологічного управління с. Кадзанчад Боян-Аульського району Карагандинської області (Казахстан), де вона три роки працювала молодшим геологом. У Казахстані Діна Маркіянівна зустріла свого майбутнього чоловіка, Михайла Івановича П'яткова, і 17 лютого 1959 р. вони одружилися.

Практикум з петрографії. За першою партою А.Я. Радзівілл (зправа), за другою – Д.М. П'яткова. Фото з родинного архіву Г.М. П'яткової

Workshop on petrography. In the front seat, A.Ya. Radzivil (right), in the back seat – D.M. Pyatkova. Photo from the family archive of H.M. Pyatkova

Практичне заняття з палеонтології у Палеонтологічному музеї АН УРСР. Перший ряд (зліва направо): Д.М. П'яtkова (третья); другий ряд – А.Я. Радзівілл (другий). Фото з родинного архіву Г.М. П'яtkової

Practical lesson on paleontology at the Paleontological Museum of the Academy of Sciences of the Ukrainian SSR. First line (from left to right): D.M. Pyatkova (third); second line – A.Ya. Radzivil (second). Photo from the family archive of H.M. Pyatkova

Д.М. П'яtkова (зправа) під час роботи у НДС Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка (1960). Фото з родинного архіву Г.М. П'яtkової

D.M. Pyatkova (right) while working in the research sector of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Photo from the family archive of H.M. Pyatkova

У вересні цього ж року Д.М. П'яtkова разом з чоловіком повернулися до Києва. У квітні 1961 р. у родині П'яtkових народилась донька Ганна. У 1987 р. Ганна Михайлівна закінчила Київський державний університет ім. Т.Г. Шевченка та з 1981 р. працює у Національній бібліотеці України ім. В.І. Вернадського спочатку провідним бібліотекарем, завідувачкою сектору організації підсобних фондів і каталогів, а з 2012 р. – молодшим науковим співробітником.

З січня по березень 1960 р. Діна Маркіянівна працювала інженером у Науково-дослідному секторі Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка.

З березня 1960 р. розпочалася трудова та наукова діяльність Д.М. П'яtkової в Інституті геологічних наук (ІГН) АН УРСР, яка тривала 55 років.

Відділ стратиграфії і палеонтології мезозойських відкладів (червень 1968 року). Перший ряд (зліва направо): Л.Г. Беляя, О.В. Іванніков, О.К. Каптаренко-Черноусова, Л.М. Голяк, І.М. Ямниченко. Другий ряд: І.І. Нікітін, О.С. Липник, Т.В. Астахова, О.В. Паришев, Д.М. П'яtkова, Л.Ф. Плотнікова. Третій ряд: М.М. Пермякова, В.С. Горбунов, З.К. Ільїнська, Т.І. Немировська. Фото з родинного архіву Г.М. П'яtkової

Department of stratigraphy and paleontology of Mesozoic Sediments (June 1968). First row (from left to right): L.H. Bielaia, O.V. Ivannikov, O.K. Kartarenko-Chernousova, L.M. Holiak, I.M. Yamnychenko. Second row: I.I. Nikitin, O.S. Lypnyk, T.V. Astakhova, O.V. Paryshev, D.M. Pyatkova, L.F. Plotnikova. Third row: M.M. Permiakova, V.S. Horbunov, Z.K. Ilinska, T.I. Nemyrovska. Photo from the family archive of H.M. Pyatkova

Мікропалеонтологи відділу стратиграфії і палеонтології мезозойських відкладів (1980 р.). Зліва направо: Л.Ф. Плотнікова, М.М. Пермякова, О.С. Липник, Л.Г. Белая (технік), Д.М. П'яткова. Фото з родинного архіву Г.М. П'яткової

Micropaleontologist of the department of stratigraphy and paleontology of Mesozoic sediments (1980). From the left to right: L.F. Plotnikova, M.M. Permiakova, O.S. Lypanyk, L.H. Bielaia (technician), D.M. Pyatkova. Photo from the family archive of H.M. Pyatkova

Упродовж всього життя вона працювала наполегливо і самовіддано. Спочатку обіймала посаду інженера за договором з трестом «Луганськвуглегеологія». Згодом була переведена на штатну посаду інженера до відділу геології мезозойських відкладів, 29 грудня 1965 р. – молодшого наукового співробітника ІГН АН УРСР. Кожні три роки (1965–1982) вона проходила конкурс на заміщення цієї посади.

Діна Маркіянівна була професійним польовим геологом. Вона брала участь у багатьох геологічних експедиціях. Під час експедиційних досліджень нею зібраний цінний фактичний матеріал зі свердловин та відслонень, що давав великий обсяг нових даних, важливих для подальших геологічних, стратиграфічних і палеонтологічних досліджень. Незмінним помічником Д.М. П'яткової при зборі та обробці кам'яного матеріалу протягом 50 років була технік відділу мезозою Людмила Георгіївна Белая.

Фундаментальні і прикладні дослідження вченої були пов'язані з вивченням просторово-часового розподілу, систематичного складу, палеоекології, біозонування юрських форамініфер, детальної стратифікації та палеогеографії юрських відкладів різних регіонів України – Українського щита (УЩ), Дніпровсько-Донецької западини (ДДЗ), Донбасу та Криму (Доротяк та ін., 2022).

Основними напрямками наукової діяльності Діни Маркіянівни були:

- *Стратиграфія мезозойських відкладів України*, зокрема ДДЗ, Донбасу, УЩ, Криму та шельфу Чорного моря. Детальна стратифікація розрізів, обґрунтування просторово-часових закономірностей утворення юрських відкладів

України за форамініферами. Д.М. П'яткова є автором розроблених модернізованих регіональних та міжрегіональних стратиграфічних схем мезозойських відкладів.

- *Біостратиграфія* – Діна Маркіянівна є співавтором біозональних шкал юрських відкладів України («Стратиграфія верхнього протерозою та фанерозою України. Т. 1. Стратиграфія верхнього протерозою, палеозою та мезозою України») (Стратиграфія..., 2013).
- *Палеонтологія* – стратиграфічний розподіл, систематика, палеоекологія та палеогеографія юрських форамініфер. Дослідницею розроблено засади систематики, детальної стратифікації юрських відкладів за форамініферами. Показано значення бентосних форамініфер для палеоекології та палеогеографії.

Д.М. П'яткова зробила вагомий внесок у вивчення форамініфер з юрських відкладів України. Результати отриманих досліджень вчена неодноразово оприлюднювала на різноманітних колоквіумах, семінарах, нарадах та симпозіумах. Зокрема, у вересні 1971 р. брала участь в проведенні XII Європейського мікропалеонтологічного колоквіуму разом з мікропалеонтологами відділів стратиграфії та палеонтології мезозойських і кайнозойських відкладів ІГН АН УРСР; у листопаді 1972 р. доповідала на семінарі із систематики юрських нодозаріїд у м. Вільнюс; у листопаді 1974 р. брала участь у роботі наради з систематики юрських цератобуліміноїдів; в квітні 1979 р. була учасником симпозіуму «Биостратиграфия верхнеюрских отложений СССР (по данным фораминифер)» у м. Вільнюс, де була членом оргкомітету.

Д.М. П'яткова (перша зправа) – учасниця XII Європейського мікропалеонтологічного колоквіуму (1971 р.). Фото з родинного архіву Г.М. П'яткової

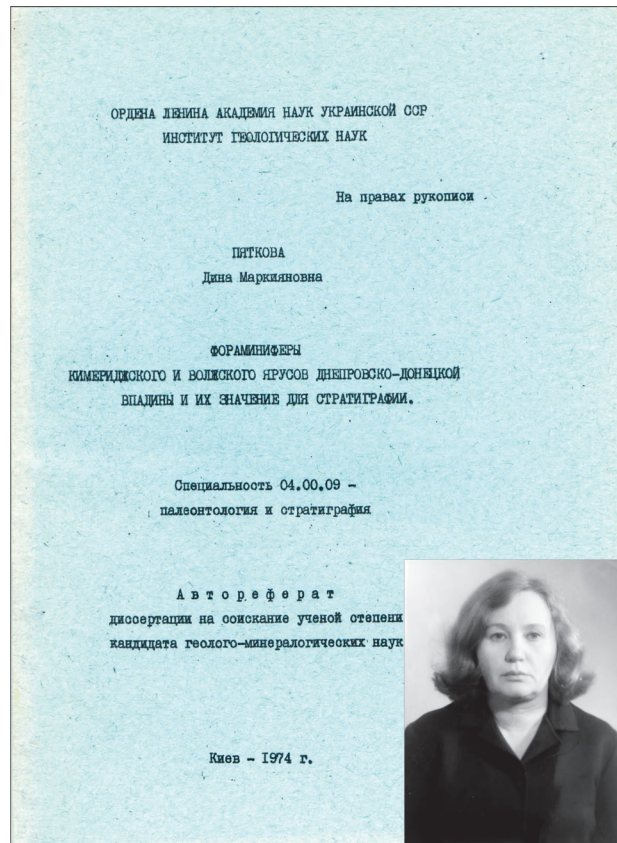
D.M. Pyatkova (first from right) is a participant of the 12th European Micropaleontological Colloquium (1971). Photo from the family archive of H.M. Pyatkova

22 жовтня 1974 р. Діна Маркіянівна успішно захистила підготовлену під керівництвом доктора геолого-мінералогічних наук Ольги Костянтинівни Каптаренко-Черноусової кандидатську дисертацію на тему «Фораминіфери кимериджського і волзького ярусів Дніпровсько-Донецької впадини і їх значення для стратиграфії» та здобула ступінь кандидата геолого-мінералогічних наук за спеціальністю «палеонтологія і стратиграфія».

Після захисту кандидатської дисертації дослідниця продовжувала свою наукову діяльність в ІГН АН УРСР, де працювала у відділі стратиграфії і палеонтології мезозойських відкладів спочатку на посаді молодшого (до 1982 р.), а згодом старшого (1982–2015 рр.) наукового співробітника.

З 1962 по 1992 р. вчена виконувала проекти за договірною тематикою з різними геолого-розвідувальними організаціями України та за її межами. Активно співпрацювала з Ніжинською структурно-пошуковою партією № 1 тресту «Чернігівнафтогазрозвідка», Харківською КГРЕ тресту «Дніпрогеологія», Кримською КГРЕ, Артемівською КГРЕ, Харківською КГРЕ тресту «Укрпівденьгеологія», Причорноморською КГРЕ, з Білоруським НДГРІ, надавала численні консультації палеонтологам тресту «Київгеологія», Чернігівської, Дурлештської КГРЕ в процесі розробки проєктів прогнозу, пошуків, розвідки, експлуатації рудних, нерудних, вуглеводневих родовищ при геолого-картувальних різномасштабних роботах.

Д.М. П'яткова брала участь у впровадженні наукових розробок у виробництво. Зокрема, у 1975 р. за результатами вивчення фауни форамініфер верхньої юри нею було уточнено обсяг відкладів

Титульна сторінка автореферату кандидатської дисертації та фотографія Д.М. П'яткової. Фото, архів ІГН НАН України

The title page of the author's abstract of the candidate's dissertation and photo of D.M. Pyatkova. Photo from the archive of the IGS of the National Academy of Sciences of Ukraine

оксфордського, кимериджського і волзького ярусів у Дніпровсько-Донецькій западині. Результати визначення фауни форамініфер з верхньоюрських відкладів використано для розчленування юрської товщі пошуково-розвідувальними партіями тресту «Чернігівнафтогазрозвідка», Харківською КГРЕ тресту «Дніпрогеологія». Ці дані були використані при побудові стратиграфічних таблиць і кореляції відкладів Гнідинцівської, Лелеко-Озерянської, Пирятинської та інших площ, де проводилося пошуково-розвідувальне буріння на нафту та газ (Веклич, Лещух, 2012; Стратиграфія..., 2013).

Протягом 1966–2015 рр. Д.М. П'яткова брала участь у розробці та виконанні численних бюджетних тем у відділі стратиграфії і палеонтології мезозойських відкладів ІГН НАН України, де була самостійним виконавцем підрозділів та цілих розділів проєктів різного спрямування.

У 1970 р. вона була автором розділу «Юрские фораминиферы УССР», що увійшов до кінцевого звіту відділу за темою «Фауна мезозойских отложений УССР (палеонтологический справочник)»,

де наведено характеристику, синоніміку, географічне та стратиграфічне поширення і фаціальну приуроченість відомих на території нашої держави 434 видів юрських форамініфер, що належать до 62 родів, 20 родин, 85 видів наведено для України вперше. Робота ілюстрована 46 палеонтологічними таблицями, таблицею стратиграфічного поширення видів, стратиграфічною схемою юрських відкладів УРСР.

У 1975 р. Д.М. П'яткова завершила роботу над розділом «Верхнеюрские фораминиферы Днепровско-Донецкой впадины и северо-восточной окраины Донбасса», що був включений до кінцевого звіту відділу мезозою за темою «Фауна и стратиграфия юрских, меловых и палеогеновых отложений Украины». Монографічно було описано 25 нових видів родини нодозаріїд.

Дослідниця багато років продуктивно співпрацювала в одному відділі з відомою мікропалеонтологом-остракологом, стратиграфом юрських відкладів України, кандидатом геолого-мінералогічних наук Маргаритою Миколаївною Пермяковою. Однією із спільних фундаментальних праць

Діни Маркіянівни та Маргарити Миколаївни є палеонтологічний довідник «Фораминиферы и остракоды юры Украины. Палеонтологический справочник», яка була на той час в СРСР виконана вперше за цими групами фауни. В палеонтологічний довідник увійшли 450 видів форамініфер і 156 видів остракод, багато з яких для України були наведені вперше. Довідник ілюстровано 72 палеонтологічними і стратиграфічною таблицями (Пяткова, Пермякова, 1978).

У 1980 р. Д.М. П'яткова брала участь у виконанні теми «Научное обоснование детальных стратиграфических схем территории УССР и МССР» (керівник д-р геол.-мін. наук І.М. Ямниченко) та працювала за темою «Стратиграфия и тектоника Южноукраинской нефтеносной области» (керівник д-р геол.-мін. наук, проф. Ю.В. Тесленко-Дукельський). Нею було вивчено літературний і фондовий матеріал, досліджено та стратифіковано розрізи юрських відкладів, проведено кореляцію одновікових відкладів на території досліджень, зібрано колекцію юрських форамініфер.

Співробітники відділу стратиграфії і палеонтології мезозойських відкладів ІГН АН УРСР (1972 р.). Перший ряд (зліва направо) – невідома, Н.П. Усова, В.В. Пермяков, І.М. Ямниченко, З.К. Ільїнська, С.А. Люльєва. Другий ряд – О.С. Липник, М.М. Пермякова, Л.Ф. Плотнікова, О.В. Іванніков, І.І. Нікітін, Д.М. П'яткова, Т.В. Астахова, Л.Г. Белая. Фото з родинного архіву Г.М. П'яткової

Staff members of the Department of stratigraphy and paleontology of the Mesozoic deposits of the Institute of Geological Sciences of Academy of Sciences of the Ukrainian Soviet Socialist Republic (1972). First line (from left to right) – unidentified individual, N.P. Usova, V.V. Permiakov, I.M. Yamnychenko, Z.K. Ilinska, S.A. Liulieva. Second line – O.S. Lypnyk, M.M. Permiakova, L.F. Plotnikova, O.V. Ivannikov, I.I. Nikitin, D.M. Pyatkova, T.V. Astakhova, L.H. Bielaya. Photo from the family archive of H.M. Pyatkova

З 1988 р вчена брала участь у чотирьох науково-дослідних рейсах у Чорне море, під час яких вона досліджувала мезозойські відклади континентального схилу Чорного моря. Результати досліджень були опубліковані в монографії «Геологические исследования НИС «Киев» в Черном море (4-й рейс)» (1996), препринтах, зокрема це «Геологические исследования 44 рейса НИС «Академик Вернадский» в Черное море» (1993), «Геологические исследования рейса НИС «Ихтиандр» в Черное море» (1994) та ін., а також у статтях.

З 1995 р. Д.М. П'яткова працювала за темою «Умови розвитку безхребетних і осадконакопичення в мезозойських морях України» (керівник д-р геол.-мін. наук, проф. Д. Є. Макаренко), де виконувала розділ «Піщані форамініфери як показник зміни фаціальних умов юрських відкладів України», а також брала участь у дослідженнях мезозойських відкладів континентального схилу Чорного моря за проєктом «Геоморя».

За міжнародною програмою «Peri-Tetys» Jurassic system (2000) у співавторстві з В.В. Пермяковим і М.М. Пермяковою (1997, 1998 рр.) нею складено палеогеографічні та літолого-фаціальні карти верхнього синемюру, середнього келовею (зона Coronatum) нижнього кімериджу, нижнього титону та середнього тоару (зона Bifrons) України. Карти були надіслані у Францію (Париж, 2000 р.).

На палубі НДС «Академік Вернадський» Д.М. Пяткова (зліва) та Н.В. Маслун (1988 р.). Фото з родинного архіву Г.М. П'яткової
On the deck of the RV "Akademik Vernadskiy" D.M. Pyatkova (left) and N.V. Maslun (1988). Photo from the family archive of H.M. Pyatkova

Протягом 1999–2003 рр. Д.М. П'яткова брала участь у виконанні теми «Стратиграфія і кореляція фанерозойських відкладів нафтогазоносних та вугленосних провінцій України» (керівник д-р геол.-мін. наук, проф. М.М. Іванік), де виконувала розділ «Стратиграфія і кореляція юрських відкладів нафтогазоносних та вугленосних провінцій України за фауною форамініфер».

У 2004–2008 рр. за темою «Палеогеографічні, еволюційні, палеоекологічні критерії стратиграфічного поділу відкладів фанерозою України» (керівник д-р геол.-мін. наук, проф. М.М. Іванік) вчена була автором розділу «Палеогеографічні, еволюційні, палеоекологічні критерії стратиграфічного поділу юрських відкладів платформної України за фауною форамініфер».

У 2009–2012 рр. за темою «Створення та модернізація стратиграфічних схем фанерозойських відкладів України» (керівник д-р геол.-мін. наук, проф. М.М. Іванік) брала участь у виконанні розділу «Вдосконалення та модернізація схем мезозойських відкладів України», в якому були розроблені та модернізовані біостратиграфічні схеми розчленування відкладів юри за форамініферами (Стратиграфія..., 2013; Іванік та ін., 2014, 2018).

В рамках теми (2013–2017) «Ортостратиграфічні групи фауни і флори та опорні розрізи регіональних стратиграфічних підрозділів фанерозою України» (керівник д-р геол.-мін. наук, проф. М.М. Іванік) Діною Маркіянівною було виділено опорні розрізи оксфордського, кімериджського і титонського ярусів ДДЗ, визначено їх літологічний склад та встановлено форамініферові зони і комплекси, характерні для цих відкладів.

Д.М. П'яткова неодноразово брала участь у складанні палеогеографічних карт юри України, а також була відповідальним виконавцем семи стратиграфічних схем юрських відкладів – північно-західного узбережжя Чорного моря (Дністровсько-Прутське межиріччя, Присивашся, Рівнинний Крим), східної частини платформної України (ДДЗ, УЩ, північно-західна окраїна Донбасу) та Гірського Криму, які опубліковано в 2012 р.

Дослідниця зробила вагомий внесок у розвиток палеонтолого-стратиграфічних досліджень в Україні. Вона є автором близько 100 друкованих праць у вітчизняних та зарубіжних виданнях, які присвячені вивченню форамініфер, стратиграфії, палеонтології, палеогеографії та корисним копалинам юрських відкладів України (УЩ, ДДЗ, Донбасу, Криму), в тому числі співавтором 11 монографій та п'яти препринтів.

Співробітники відділу стратиграфії і палеонтології мезозойських відкладів (м. Київ, 23 січня 2012 р.): 1 ряд (зліва направо) – О.А. Сіренко, Л.Ф. Плотнікова, С.В. Сябряй, М.М. Іванік; 2 ряд – О.А. Шевчук, Ю.В. Клименко, Д.М. П'яtkова, Н.В. Маслун (відділ геоєкології та пошукових досліджень ІГН НАН України), О.Д. Веклич, С.О. Молчанов. Фото з архіву Н.В. Маслун

The staff of the Department of Stratigraphy and Paleontology of Mesozoic Sediments (Kyiv, January 23, 2012): 1st row (from left to right) – O.A. Sirenko, L.F. Plotnikova, S.V. Siabriai, M.M. Ivanik; 2nd row – O.A. Shevchuk, Yu.V. Klymenko, D.M. Pyatkova, N.V. Maslun (Department of Geocology and Exploration Research, IGS NAS of Ukraine), O.D. Veklych, S.O. Molchanov. Photo from the archive of N.V. Maslun

Відомі мікропалеонтологи-форамініферщиці (зліва направо) Д.М. П'яtkова, Н.В. Маслун та Л.Ф. Плотнікова у відділі стратиграфії і палеонтології мезозойських відкладів ІГН НАН України (м. Київ, 23 січня 2012 р.). Фото з архіву Н.В. Маслун

Famous foraminiferal micropaleontologists (from left to right) D.M. Pyatkova, N.V. Maslun and L.F. Plotnikova at the Department of Stratigraphy and Paleontology of Mesozoic Sediments of the IGS of the National Academy of Sciences of Ukraine (Kyiv, January 23, 2012). Photo from the archive of N.V. Maslun

У науковому доробку Діни Маркіянівни монографії: «Стратиграфія УРСР. Т. 7. Юра» (Стратиграфія..., 1969), «Палеонтологический справочник. Юрские фораминиферы и остракоды УССР. Т. 1» (1970), «Стратиграфический словарь УССР» (Стратиграфический..., 1985), «Успехи в изучении микроорганизмов мезо-кайнозоя Украины» (Пяткова, 1971), «Обоснование стратиграфических подразделений мезо-кайнозоя Украины по микрофауне» (Обоснование..., 1975), «Фораминиферы и остракоды юры Украины» (Пяткова, Пермякова, 1978), «Биостратиграфия верхнеюрских отложений СССР по фораминиферам» (Биостратиграфия..., 1982), «Практическое руководство по микрофауне СССР. Фораминиферы мезозоя» (Практическое..., 1991), «Геология и полезные ископаемые Черного моря» (1997),

«Стратиграфія верхнього протерозою та фанерозою України. Т. 1. Стратиграфія верхнього протерозою, палеозою та мезозою України» (Стратиграфія..., 2013) та ін.; препринти: «Новые данные по стратиграфии юрских отложений Донбасса и Днепровско-Донецкой впадины» (Никитин и др., 1983), «Результаты геологических исследований 37 рейса в Черное море НИС «Академик Вернадский» (Результаты..., 1988), «Мезозойские отложения Крымского континентального склона Черного моря» (Пяткова и др., 1989) та ін., а також карти: «Литолого-палеогеографические карты СССР. Масштаб 1:7 500 000» (1968), у співавторстві створено 10 палеогеографічних та літолого-фаціальних карт за міжнародним проектом «Peri-Tetys» Jurassic system (2000) та схеми: «Стратиграфическая схема юрских отложений Украинского щита, Днепровско-Донецкой впадины, северо-западной окраины Донецкого складчатого сооружения» (Пермяков и др., 1993), «Стратиграфическая схема юрских отложений Украинского щита, Днепровско-Донецкой впадины и северо-западных окраин Донбасса» (1994, 1995) та ін. Вона була автором 13 оновлених стратиграфічних схем юрських відкладів України (2013).

Вчена була активним організатором і учасником всесоюзних колоквиумів з форамініфер та біостратиграфії юрських відкладів, сесій Всесоюзного палеонтологічного товариства, мікропалеонтологічних симпозіумів, численних сесій Палеонтологічного товариства України, а також міжнародних та всеукраїнських конференцій.

Поряд з науковою роботою Д.М. П'яtkова значну увагу приділяла також і громадській діяльності. З 1970 р. вона була секретарем експертної комісії ІГН АН УРСР, вченим секретарем відділення стратиграфії та палеонтології ІГН НАН України (до 2011 р.),

Монографії та препринти за участі та авторства Д.М. П'яткової
Monographs and preprints with the participation and authorship of D.M. Pyatkova

Зустріч однокурсників 1956 року випуску геологічного факультету Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка (7 травня 2006 р.). Перший ряд (зліва направо): Н.Н. Цихоцька (четверта), Д.М. П'яткова (сьома); другий ряд – С.Я. Єгорова (друга), Р.С. Фордуй (шостий), В.М. Семенов (одинадцятий); останній ряд – В.М. Нероденко (десятий), Д.П. Хрущов (одинадцятий), А.Я. Радзівілл (дванадцятий). Фото з родинного архіву Г.М. П'яткової
Meeting of fellow students graduated from the Faculty of Geology of Taras Shevchenko National University of Kyiv in 1956. First row (from left to right): N.N. Tsyhotska (fourth), D.M. Pyatkova (seventh); second row – S.Ya. Yehorova (second), R.S. Fordui (sixth), V.M. Semenenko (eleventh); the last row – V.M. Nerodenko (tenth), D.P. Khrushchev (eleventh), A.Ya. Radziwill (twelfth). Photo from the family archive of H.M. Pyatkova

а також вченим секретарем мезозойської комісії Національного стратиграфічного комітету України (до 2003 р.). З 1963 р. до 1990-х років Діна Маркіянівна була проформом відділу мезозою.

17 травня 2023 р. на 92-му році життя Діна Маркіянівна завершила свій земний шлях, більшу частину якого вона присвятила науці. Діна Маркіянівна запам'яталась працелюбною, цілеспрямованою, інтелігентною, доброзичли-

вою, порядною та чуйною людиною, яка завжди могла підтримати, порадити та була готова прийти на допомогу в складних життєвих обставинах. Світла пам'ять про Діну Маркіянівну П'яткову назавжди залишиться у серцях та спогадах її колег, учнів, друзів, а її наукові здобутки слугуватимуть багатьом наступним поколінням дослідників не лише в Україні, а й за її межами.

Список літератури

- Биостратиграфия верхнеюрских отложений СССР по фораминиферам: Григалис А.А. (ред.). Вильнюс: Мокслас, 1982. 171 с.
- Веклич О.Д., Лещух Р.Й., П'яткова Діна Маркіянівна (до 80-річчя від дня народження). *Палеонтол. зб.* 2012. № 44. С. 127–130.
- Доротяк Ю.Б., Веклич О.Д., Шевчук О.А. П'яткова Діна Маркіянівна (До 90-річчя від дня народження). *Геол. журн.* 2022. № 1 (378). С. 89–93. <https://doi.org/10.30836/igs.1025-6814.2022.1.251068>
- Іванік М.М., Жабіна Н.М., Дикань К.В., Шевчук О.А. Відділ стратиграфії та палеонтології мезозойських відкладів Інституту геологічних наук НАН України – джерело української палеонтології і стратиграфії. *Геол. журн.* 2018. № 4 (365). С. 81–102. <https://doi.org/10.30836/igs.1025-6814.2018.4.148469>
- Іванік М.М., П'яткова Д.М., Плотнікова Л.Ф., Жабіна Н.М., Шевчук О.А., Веклич О.Д., Анікеєва О.В. Модернізація стратиграфічних схем мезозойських відкладів України. *Тектоніка і стратиграфія.* 2014. Вип. 41. С. 75–89.
- Никитин И.И., Пермякова В.В., Пермякова М.Н., Пяткова Д.М., Ямниченко И.М. Новые данные по стратиграфии юрских отложений Донбасса и Днепровско-Донецкой впадины. Киев, 1983. 56 с. (Препр. / АН УССР. Ин-т геол. наук; № 83-3).
- Обоснование стратиграфических подразделений мезо-кайнозоя Украины по микрофауне: Каптаренко-Черноусова О.К. (отв. ред.). Киев: Наукова думка, 1975. 231 с.
- Пермяков В.В., Пермякова М.Н., Пяткова Д.М., Стерлин Б.П., Ямниченко И.М. Стратиграфическая схема юрских отложений Украинского щита, Днепровско-Донецкой впадины, северо-западной окраины Донецкого складчатого сооружения. Стратиграфические схемы фанерозоя и докембрия Украины. Стратиграфические схемы фанерозойских образований Украины для геологических карт нового поколения. Графические приложения. Киев, 1993.
- Практическое руководство по микрофауне СССР. Справочник для палеонтологов и геологов: в 9-ти т. Т. 5. Биостратиграфия мезозойских отложений СССР по фораминиферам: Соколов Б.С. (гл. ред.). Ленинград: Недра, 1991. 318 с.
- Пяткова Д.М. Фораминиферы мезо-кайнозойских отложений УССР. *Успехи в изучении микроорганизмов мезо-кайнозоя Украины.* Киев: Наукова думка, 1971. С. 29–58.
- Пяткова Д.М., Иноземцев Ю.И., Оровецкий Ю.Ю., Шнюкова Е.Е., Пасынков А.А. Мезозойские отложения Крымского континентального склона Черного моря. Результаты 37 рейса в Черное море НИС «Академик Вернадский». Киев, 1989. 40 с. (Препр. / АН УССР. Ин-т геол. наук; № 89-15).
- Пяткова Д.М., Пермякова М.Н. Фораминиферы и остракоды юры Украины. Палеонтологический справочник. Киев: Наукова думка, 1978. 289 с.
- Результаты геологических исследований 37 рейса в Черное море НИС «Академик Вернадский»: Шнюков Е.Ф. (отв. ред.). Киев, 1988. 36 с. (Препр. / АН УССР. Ин-т геол. наук; № 88-37).
- Стратиграфический словарь УССР: Бондарчук В.Г. (ред.). Киев: Наукова думка, 1985. 240 с.
- Стратиграфія верхнього протерозою та фанерозою України: у 2-х т. Т. 1. Стратиграфія верхнього протерозою, палеозою та мезозою України: Гожик П.Ф. (гол. ред.). Київ: Логос, 2013. 638 с.
- Стратиграфія УРСР. Т. 7. Юра: Ямниченко І.М. (ред.). Київ: Наукова думка, 1969. 216 с.

References

- Grigyalis A.A. (Ed.). 1982. Biostratigraphy of the Upper Jurassic deposits of the USSR based on foraminifera. Vilnius: Mokslas (in Russian).
- Veklych O.D., Leshchukh R.I. 2012. Dina Markiyaniivna Pyatkova (to the 80th birthday). *Paleontological collection.* 44: 127–130 (in Ukrainian).
- Dorotiak Yu.B., Veklych O.D., Shevchuk O.A. 2022. Dina Markiyaniivna Pyatkova (To the 90th birthday). *Geologičnij žurnal*, 1 (378): 89–93. <https://doi.org/10.30836/igs.1025-6814.2022.1.251068> (in Ukrainian).
- Ivanik M.M., Zhabina N.M., Dykan K.V., Shevchuk O.A. 2018. Department of stratigraphy and paleontology of the Mesozoic deposits in the Institute of Geological Sciences of the NAS of Ukraine – a source of Ukrainian paleontology and stratigraphy. *Geologičnij žurnal*, 4 (365): 81–102. <https://doi.org/10.30836/igs.1025-6814.2018.4.148469> (in Ukrainian).
- Ivanik M.M., Pyatkova D.M., Plotnikova L.F., Zhabina N.M., Shevchuk O.A., Veklych O.D., Anikeeva O.V. 2014. Modernization of stratigraphic schemes of Mesozoic sediments of Ukraine. *Tectonics and stratigraphy*, 41: 75–89 (in Ukrainian).
- Nykytyn Y.Y., Permiakov V.V., Permiakova M.N., Pyatkova D.M., Yamnychenko Y.M. 1983. New data on the stratigraphy of the Jurassic deposits of the Donbass and the Dnieper-Donets Basin. Kyiv. 56 p. (Prepr. / AN USSR. Institute of Geological Sciences; No. 83-3) (in Russian).
- Kaptarenko-Chernousova O.K. (Ex. ed.). 1975. Justification of the stratigraphic divisions of the Meso-Cenozoic of Ukraine based on microfauna. Kyiv: Naukova Dumka (in Russian).
- Permiakov V.V., Permiakova M.N., Pyatkova D.M., Sterlyn B.P., Yamnychenko Y.M. 1993. Stratigraphic diagram of Jurassic deposits of the Ukrainian shield, the Dnieper-Donets depression, the northwestern edge of the Donetsk folded structure. Stratigraphic schemes of the Phanerozoic and Precambrian of Ukraine. Stratigraphic schemes of Phanerozoic formations of Ukraine for geological maps of the new generation. Graphic applications. Kyiv (in Russian).
- Sokolov B.S. (Chief ed.). 1991. Practical guide to the microfauna of the USSR. Handbook for palaeontologists and geologists: in 9 vols. Vol. 5. Biostratigraphy of Mesozoic deposits of the USSR based on foraminifera. Leningrad: Nedra (in Russian).
- Pyatkova D.M. 1971. Foraminifers of Meso-Cenozoic deposits of the USSR. *Progress in the study of microorganisms of the Meso-Cenozoic of Ukraine.* Kyiv, Naukova Dumka, p. 29–58 (in Russian).
- Pyatkova D.M., Inozemtsev Yu.I., Orovetsky Yu.Yu., Shnyukova E.E., Pasyнков A.A. 1989. Mesozoic deposits of the Crimean continental slope of the Black Sea. Results of the 37th voyage to the Black Sea of the research vessel "Academik Vernadsky". Kyiv. 40 p. (Prepr. / AS of Ukraine. Institute of Geological Sciences; No. 89-15) (in Russian).
- Pyatkova D.M., Permyakova M.N. 1978. Foraminifers and ostracods of the Jurassic of Ukraine. *Paleontological Handbook.* Kyiv: Naukova Dumka (in Russian).
- Shnyukov E.F. (Resp. ed.). 1988. Results of geological research of the 37th voyage to the Black Sea of the research vessel "Academik Vernadsky". Kyiv. 36 p. (Prepr. / AS of Ukraine. Institute of Geological Sciences; No. 88-37) (in Russian).
- Bondarchuk V.G. (Ed.). 1985. Stratigraphic Dictionary of the Ukrainian SSR. Kyiv: Naukova Dumka (in Russian).
- Gozhyk P.F. 2013. Stratigraphy of Upper Proterozoic and Phanerozoic of Ukraine: in 2 vols. 1. Stratigraphy of Upper Proterozoic, Paleozoic and Mesozoic of Ukraine. Kyiv: Lohos (in Ukrainian).
- Yamnychenko I.M. (Ed.). 1969. Stratigraphy of the USSR. Vol. 7. Jurassic. Kyiv: Naukova Dumka (in Russian).